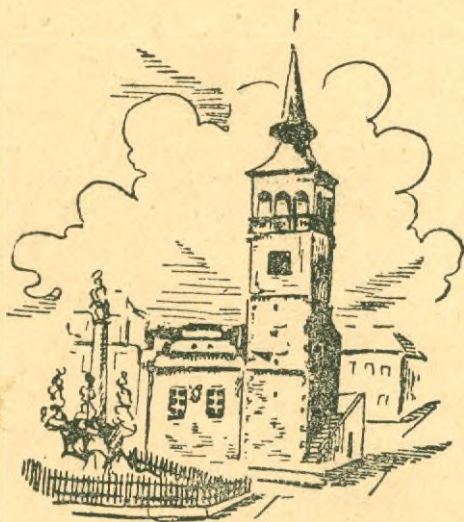

MĚSTSKÉ MUZEUM
V DOBRUŠCE

Září 1967

Kulturní kalendář
DOBRUŠKA

Neklidná léta čtyřicátá 18. věku, počátku doby tereziánské, zaplavila vojenskými přívaly východočeský kraj a tak rovněž Dobruška zažila dny kontribučního trudu a krušného útlaku nevybíravé lupičské soldatesky.

A právě v této době, kdy sotva čeští lidé vydechli po prvé frederiánské válce slezské a již v srpnových dnech r. 1744 nenasytný Fridrich II. vtrhl poznovu do Čech – narodil se dobrušskému občanu jménem Chudému synek, jemuž bylo tradičně přiřčeno jméno chrámového patrona Václava.

Jméno Chudý kolovalo v kraji na několika místech: Jiří Chudý byl v r. 1730 rychtářem v Čance, Jakub rychtářem v Záhornici, Matěj byl kdysi v Přepychách a v Dobrušce samotné dle populačního rejstříku z r. 1754 nalézáme dokonce několik příslušníků téhož jména. V prvním desátku František Chudý byl kovářem, tehdy 64 letý. V témže desátku nájemníkem u bednáře Václava Javůrka byl sedmdesátiletý Pavel Chudý. V druhém desátku byl mydlář František Chudý a v šestém desátku byl kovář Kašpar Chudý.

Již Dr. F. X. Jiříkovi, vynikajícímu znalci drobného umělecky výtvarného projevu v porcelánu a zvláště v miniatuře, při pátrání po stopách výjimečných českých výtvarníků na mnoha místech naskytla se těžká zjišťovací nesnáz. S tou se setkal i v Dobrušce, když ho zaujala postava mladičkého umělce Václava Chudého, který se z dobrušského orlického podhůří ocitl až ve Vídni.

Třetí zhoubný požár v r. 1806 oloupil Dobrušku o nenahraditelný pramen matrikový, stejně jako první požár v r. 1566 o knihy gruntovní. Tak lze těžko dnes odhadnout, kterému z těch dobrušských občanů jménem Chudý přisouditi toho velmi talentovaného synka Václava, jenž se v Dobrušce narodil asi v době mezi rokem 1742 – 1744 (jak se dohaduje ve svém slovníku výtvarných umělců Dr. Prokop Toman).

Kde se probouzejí malířské začátky Václava Chudého, rovněž nelze pevně vymežit, ale zájem mohl vyrůstat již v samotném dobrušském rodišti, kde náhodná příležitost mohla jej seznámit s uměním nejen minaturním v měštanských domácnostech, ale i s malbou na porcelánu. A právě v této době některé české umělce lákala malba na porcelánu a malba smaltovými barvami. Tomuto druhému oboru se věnoval Václav Chudý. Nebyl již pouhým začátečníkem, když zabloudil na své krátké životní dráze do Vídně, kde již rokem 1758 je datována jím malovaná dóza a dvěma podobiznami a 6 skupinkami puttů (dětských postav) ve sbírce Dr. Figdora. Rok nato, r. 1759, dává se Václav Chudý zapsati na vídeňskou malíř. akademii. Dlí tam téměř v touž dobu, kdy prochází vídeňskou akademií královský rodák Jan Václav Bergl, jehož třemi mistrnými variantami křížových cest se v našem kraji reprezentuje Berglovo rodiště Králův Dvůr, Opocno a Orlice u Letohradu.

Faktura prací Václava Chudého je ryze rokoková v měkkých pastelových tónech. Rád monumentalizuje drobnou podobiznu až barokním rozevlátím rouch. V úpravě pohybu pak následuje tehdejšího populárního švédského mistra portrétu Martina Meytense, žijícího v letech šedesátých ve Vídni. Václav Chudý maloval smaltem na mědi a na slonové kosti. Jeho podobizny jsou ve sbírkách ve Vídni, v Magdeburku, byly vystavovány v Berlíně a pražské Umělecko-průmyslové muzeum má od něho ve svých sbírkách, mimo emailového křížku, 3 oválné podobizny dvou dam a pána v rokokovém úboru. Dáma s psíkem je reprodukována v monografii Dr. F. X. Jiříka o miniatuře.

Václav Chudý dlel v r. 1767 též v Praze, kde se dal matrikulovati jako malíř na filosofické fakultě Karlovy university.

Do svého rodného kraje se již nevrátil. Lákalo jej prostředí vídeňské a v něm kolem roku 1780, nedosáhnuv ani čtyřiceti let, předčasně umírá.

Akad. malíř Prokop Laichter, Praha.

✱

POZNÁMKA K JEDNOMU VÝROČÍ

✱

Je opravdu paradoxní a smutné, že v červnovém informativním přehledu kulturních výročí, obsaženém v našem Kulturním kalendáři, chybí sebemenší zmínka o desátém výročí úmrtí akademického malíře FRANTIŠKA KUPKY, profesora pařížské Akademie. († 21. VI. 1957).

O Kupkově významu pro moderní umění a ohlasu jeho díla v současné době nás informuje článek Jiřího Padrty „Návrat Františka Kupky“? (Literární noviny, čís. 30/1967).

Loňského roku se konaly v Paříži celkem tři výstavy Kupkových obrazů a letos je to putovní výstava, která již byla instalována v Kolíně n. R., nyní bude v Amsterdamu a snad se jí také dočkáme v Praze.

Podílí se na ní 13 zapůjčenými obrazy také pražská Národní galerie. Autor hovoří o dlouhodobých rozpacích kolem Kupkova díla nejen u nás, ale také na Západě, zvláště ve Francii, kde Kupka prožil velkou část svého plodného života. Zdůrazňuje na jedné straně protikladnost a nedogmaticčnost Kupkova díla, na straně druhé jeho „hlubokou spojitost s duchem střeoevropské secese“, které byly základním kořenem tohoto postoje jak u nás, tak v cizině.

Myslím, že bychom neměli zapomínat na to, že Kupkovy malířské počátky náleží právě našemu městu, v němž prožil své mládí a kde se také vyučil sedlářem u mistra Šišky, pro něhož namaloval také firemní štít. Závěrem bych chtěl připomenout, že vedle uvedeného štítu vlastní Měst. muzeum dalších pět Kupkových originálů, mezi nimi také prvotiny dobrušského původu.

Ladislav Hladký, prom. historik,
ředitel muzea

Dořady v září

Sobota 2. září 1967 ve 20 hodin

uvede Kino MěstNV v sokolovně český film
HORKÝ VZDUCH

V hlavní roli nár. umělec Zd. Štěpánek.

Film mládeži přístupný.

Neděle 3. září 1967 v 17 a ve 20 hodin

maďarská filmová komedie

MNOHO VĚRNOSTI PRO NIC

Nemilostná dobrodružství věrné manželky.

Film mládeži nepřístupný.

Úterý 5. září 1967 v 17 hodin

v sále ZK v Sadech pionýrů

ZAHÁJENÍ KURSU TANCE

A SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY

— ve 20 hodin jugoslávský film

LÁSKA A TREST

Film mládeži nepřístupný.

Čtvrtek 7. září 1967 ve 20 hodin

česká filmová komedie

SVATBA JAKO ŘEMEN

Rozšířeno o film:

Nedokončený příběh

Příplatek 1,- Kčs

Do 18 let mládeži nepřístupný.

Sobota 9. září 1967 ve 20 hodin

italský barevný film

ČERVENÁ PUSTINA

s M. Vittiovou v hlavní roli.

Film je mládeži nepřístupný.

Neděle 10. září 1967 v 17 hodin

UKRADENÁ VZDUCHOLOŽ

Český fantastický barevný film podle motivů
románu Julia Verna: Dva roky prázdnin

Film mládeži přístupný.

— ve 20 hodin italský barevný film

režiséra Antonioniho

ČERVENÁ PUSTINA

Film mládeži nepřístupný.

- Úterý 12. září 1967 v 17 hodin
v sále ZK v Sadech pionýrů
KURS TANCE
A SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY
- ve 20 hodin anglický kriminální film
PRÁSKAČI
Rozšířeno o film: *Návštěva*
Příplatek 1,- Kčs. Mládeži nepřístupný.
- Čtvrtek 14. září 1967 ve 20 hodin
anglický film
NA OBCHŮZCE
Veselá komedie o muži malé postavy.
Rozšířeno o film: *Ostrov slunce*
Příplatek 1,- Kčs. Mládeži přístupný.
- Sobota 16. září 1967 ve 20 hodin
- Neděle 17. září 1967 v 17 a ve 20 hodin
francouzský kriminální film
U KONCE S DECHEM
v hlavní roli Jean-Paul Belmond.
Mládeži nepřístupný.
- Pondělí 18. září 1967 ve 20 hodin
- Úterý 19. září 1967 v 15 hodin
hostuje v Lipové aleji
CIRKUS INTERNACIONÁL
v programu:
Pod vlajkami šesti národů
- Úterý 19. září 1967 v 17 hodin
v sále ZK v Sadech pionýrů
KURS TANCE
A SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY
- Sobota 23. září 1967 ve 20 hodin
- Neděle 24. září 1967 v 17 a ve 20 hodin
francouzský film
NEMLUVTE MI O LÁSCE
Film s více než překvapivým koncem.
Mládeži nepřístupný.
- Úterý 26. září 1967 v 17 hodin
v sále ZK v Sadech pionýrů
KURS TANCE
A SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY

Sobota 30. září 1967 ve 20 hodin

ROMANCE PRO KŘÍDLOVKU

Český film. Příběh o lásce a smrti podle motivů básně nár. umělce Fr. Hrubína.

Film mládeži nepřístupný.

Neděle 1. října 1967 v 17 hodin

ROMANCE PRO KŘÍDLOVKU

Mládeži nepřístupný.

— ve 20 hodin film NSR

ONO

Balada o nenarozeném dítěti.

Film mládeži nepřístupný.

Kulturní komise MěstNV v Dobrušce společně se Střední průmyslovou školou sklářskou v Kamenickém Šenově uspořádá od

24. září 1967 v zasedací síni

MěstNV v Dobrušce

VÝSTAVU SKLÁŘSKÝCH VÝROBKŮ

Bližší bude oznámeno na plakátech.

Změna programu vyhrazena.

Charakteristika některých filmů

HORKÝ VZDUCH

Na lavičce na poklidné návsi posedávají pravidelně tři dědouškové: pantáta, Józsa a Řek Panikos. Od rána do večera pozorují ohromného hafana, který se vyhřívá na slnícíku, navíc a snad ještě s větším zájmem sledují nebezpečnou a záhludnou křižovátku, kde se čas od času objeví nějaké auto. Jejich každodenní zábavu a uzavírání sázek naruší jednoho dne pantáta Brezina, jemuž konec života mezi „svými“ připravil krušné stáří. Jeho tragédie propukne čistou náhodou – nečekaným odjezdem hostinského na měsíční léčení. Událost, která pro běžného pozorovatele nemá žádný hlubší význam, byla v tomto případě předznamenáním neblahého konce. Solidarita dědíků nemůže už zabránit tomu nejhoršímu. Život však plyne dál. Lidé se snad na pár hodin převléknou do smutečních šatů a na druhý den jsou již

opět zabrání do hry na návsí. Pes se stále vytrvalou leností vyhřívá na sluníčku a záludná zátka nepřestala být kvůli jednomu lidskému osudu ani o kapánek nebezpečnější.

MNOHO VĚRNOSTI PRO NIC

Známý archeolog Géza Andorka jezdí často do ciziny. Účastní se nejrozličnějších seminářů, sjezdů a výzkumů. Bez obav nechává doma svou půvabnou mladou ženu. Netuší, že paní Eva se těší mnohem větší pozornosti a zájmu než on sám. Muži se snaží vytěžit z velkého věkového rozdílu mezi paní Evou a jejím manželem a domnívají se, že ona ctnost jenom předstírá. Eva je však přesvědčena, že věrnost je nejkrásnější a nejceněnější vlastnost ženy. Lehce a s klidem proto odolává všem nástrahám, svodům a pokušením. Její krása a její věrnost je však pro ostatní muže příliš dráždivá. Dvoří se jí, nadbíhají, vyznávají jí lásku a vzápětí nato – umírají. Jsou to nešťastné náhody? Eva je přesvědčena, že jejich smrt zavinila její věrnost. Ani za cenu života ostatních nedovede však svého muže podvést. Ví, že kdo po ní zatouží, zemře. Proč by ale pro její krásu, která vzbuzuje obdiv tolika mužů, měl umírat i její manžel? Proč by smrt jednoho ctitele měla zavinut i smrt profesora Andorky? Paní Eva najde řešení . . .

SVATBA JAKO ŘEMEN

Filmovou veselohru Svatba jako řemen natočil režisér Jiří Krejčík podle námětu a scénáře spisovatele Zdeňka Mahlera. Je to příběh, který se odehraje v necelých 24 hodinách na malém městě. Můžeme říci, že hlavní roli ve filmu hraje alkohol. Pod jeho vlivem se dostanou tři smutní hrdinové příběhu do podezření, že znásilnili mladou prodavačku. Vyšetřování případu vedou dva příslušníci VB, z nichž mladší, horlivý a nezkušený, pokazí, co jen pokazit může. Situaci zachraňuje jeho starší rozvážlivý kolega. Domněle znásilněná dívka odvolává své obvinění, učiněné jednak

z nerozumu, jednak ze msty a konečně i z vypočítavosti, obviněný mladík se může oženit se svou nevěstou – a je to svatba jako řemen – smutná hrdinka odjíždí . . .

ČERVENÁ PUSTINA

Italský film Červená pustina je situován do okolí Ravenny; nedaleko míst, kde architektura a mozaikové malby připomínají kulturu dávno minulých staletí, vyrůstá nový, nezvyklý svět funkčních staveb, kovových potrubí, cisteren, komínů a vysokých pecí. Svět zalidněný techniky a dělníky, kteří toto prostředí vytvořili, ale kteří jím zároveň jsou uzpůsobováni. V jejich myšlení se začíná rodit kvalitativně nová etická i estetická kritéria, nová morálka a psychologie. Jsou to lidé, jejichž duševní svět je příbuzný se světem kosmonautů, se světem vědy a techniky před prahem třetího tisíciletí. Film získal na XXV. MFF v Benátkách 1964 Velkou cenu Zlatého lva a Cenu FIPRESCI.

UKRADENÁ VZDUCHOLOĎ

Fantastický barevný trikový film Karla Zemana Ukradená vzducholod' byl natočen na motivy románu Julesa Verna Dva roky prázdnin. Vypráví historku pěti pražských kluků, kteří při slavné Jubilejní výstavě roku 1891 odlétli z pražského výstaviště s „řiditelnou“ vzducholodí, přelétli s ní celou Evropu a havarovali na neznámém ostrově uprostřed oceánu. Zde prožili řadu typicky vernovských dobrodružství, než byli zachráněni výpravou, organizovanou pohotovým žurnalistou Ardanem.

Záběry filmu jsou převážně kombinované, natáčecné v několika expozicích, takže se skuteční představitelé pohybují v trikovém prostředí, jemuž byly přizpůsobeny jejich masky a kostýmy. Při výtvarném řešení obrazu se tvůrci nechali vést atmosférou žánrových obrazů z přelomu století a humorným pohledem na tehdejší dobu převratných zázraků techniky.

PRÁSKAČI

Lupičská banda se propracovává do sklepního safu velké banky. Hlídkující policejní vozy jsou falešným hlášením odlákány na opačný konec města. Muž, který by mohl podat informace o bandě, je nalezen mrtev. Podezření padá na policejního inspektora.

Jak skončí vzrušující příběh? Kdo stojí v pozadí série tajných zločinů? Odpověď naleznete v kině.

NEMLUVTE MI O LÁSCE

Francouzský film Clauda Lelouche Nemluvte mi o lásce je možno označit za kriminální příběh.

Dobrodružství, které uvidíte, je pravdivé. Stalo se a ještě se stane. Nejde jen o vyprávění příběhu, ale o soud nad člověkem – bez poroty, obhájců, svědků. Podstatná je jen přítomnost a události, probíhající rovnoběžně s hlavním dějem. Co však je hlavní děj filmu?

Osamělý muž jede v černé déesce v noci z Paříže k západnímu pobřeží. V té době vysílá rozhlas znepokojivé zprávy o útěku nebezpečného zločince – sadisty. Jeho popis odpovídá popisu našeho automobilisty. Nuže, nic jednoduššího, než spojit obě události v jedinou. Automobilista je uprchlý zločinec. Je to tak správné? Autor na tuto otázku neodpovídá a divák odchází z kina zmaten. Protože věci obvykle nejsou zdaleka tak jednoduché, jak se na první pohled jeví.

ROMANCE PRO KŘÍDLOVKU

Romantický příběh, zbudovaný na důsledném kontrastu lásky a smrti, který křehkou romanci o první lásce povyšuje do tragické polohy. V jílovské hospodě se setkávají dva stárnoucí lidé, Viktor s Vojtou, a jdou spolu na místo, kde v mládí prožili takový příběh, který oba poznával. Zcela romantický příběh první lásky: student, děvče od kolotoče, komediant! Láska! Ale copak ví takový kluk o lásce? Jistě to zkazí.

Žárlivosti a taky neměl dost odvahy se rozhodnout. Ono se řekne: utečeme spolu. Snadno se to řekne komediantce, která je věčně na silnici, je úplně svobodná. Ale kluk z chalupy? A pak tu byla ještě smrt . . . Chlapec k ní byl připoután. Vodil si ji s sebou, sledovala ho na každém kroku. Dalo to spoustu práce, než ji oklamal, aby jí na chvíli utekl. Přece se však vrátil k umírajícímu dědečkovi – a tak zradil svou první lásku. Když si to po mnoha letech všechno připomene, pochopí, že první láska je dar příliš velký, než aby jej takový chlapec zmohl. Ale i když zde podlehl, přece jen podstoupil jiný zápas: přemohl strach ze smrti.

Teprve to ho udělalo člověkem. Starý Vojta si uvědomil, že tenhle velký zážitek mu dal tolik životní síly, že mohl překonat všechny obtíže v životě. Dovedl se v něm orientovat – třeba jen instinktivně. A taky v životě nepodleh, nerezignoval.

Kulturní kalendář Dobrušky vydává Kulturní komise MěstNV v Dobrušce pravidelně měsíčně. Vydávání povoleno Odborem školství a kultury VčKNV v Hradci Kr. čj. 1841 ze dne 30. 3. 1966.

Celoroční předplatné 5,— Kčs